РАДА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

від 30 липня 2021 року

Введено в дію
Указом Президента України
від 18 серпня 2021 року № 369/2021

Про стан національної системи охорони здоров'я та невідкладні заходи щодо забезпечення громадян України медичною допомогою

Розглянувши стан системи охорони здоров'я, її вплив на здоров'я громадян та демографічну ситуацію в державі, Рада національної безпеки і оборони України відзначає, що:

в умовах поточних та прогнозованих загроз національній безпеці та національним інтересам України (скорочення народжуваності та високий рівень смертності населення, проблеми репродуктивного здоров'я населення, поширення гострої коронавірусної хвороби COVID-19, висока вірогідність виникнення епідемій унаслідок появи нових інфекційних агентів, наявність інших загроз біологічного походження, недостатня готовність діяти у надзвичайних ситуаціях) реформування системи охорони здоров'я здійснюється здебільшого несистемно та охоплює лише фінансову складову;

відсутність єдиного медичного простору і неоднорідність організаційно-правових форм функціонування державних та комунальних закладів охорони здоров'я призводять до розбалансованості функціонування галузі, неефективного державного управління у сфері охорони здоров'я та ускладнень у плануванні діяльності на всіх рівнях національної системи охорони здоров'я, не забезпечують достатніх передумов для отримання населенням своєчасної, ефективної, доступної та безпечної медичної допомоги відповідно до гарантій, визначених Конституцією України;

тарифікація медичних послуг, що підлягають оплаті в рамках реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення (програми медичних гарантій), відбувається без урахування медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги, що має наслідком невідповідність тарифів фактичним витратам закладів та призводить до неможливості надання пацієнтам медичної допомоги належного обсягу та якості;

спроможність системи охорони здоров'я в Україні впливати на демографічну ситуацію, покращення стану здоров'я та підвищення рівня якості життя населення є обмеженою внаслідок втрати профілактичної складової в організації надання медичної допомоги;

рівень забезпечення організаційних, фінансових, інформаційних, кадрових, технічних, технологічних та інших ресурсних потреб системи охорони здоров'я є вкрай недостатнім для задоволення потреб населення у рівному його доступі до своєчасної, якісної та безпечної медичної допомоги;

кадрове забезпечення системи охорони здоров’я характеризується відсутністю послідовної стратегії забезпечення галузі спеціалістами необхідного профілю, що спричиняє відтік із галузі висококопрофесійних фахівців та молодих спеціалістів.

Ураховуючи, що відповідно до статті 3 Закону України "Про національну безпеку України" державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямована на захист людини і громадянина, зокрема їхніх життя і гідності, на підставі положень Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392, та Стратегії людського розвитку, затвердженої Указом Президента України від 2 червня 2021 року № 225, Указу Президента України від 18 червня 2021 року № 261 "Про заходи щодо підвищення конкурентоспроможності закладів охорони здоров’я та забезпечення додаткових гарантій для медичних працівників", з метою забезпечення конституційного права громадян України на охорону здоров’я і медичну допомогу, Рада національної безпеки і оборони України **вирішила:**

1. Кабінету Міністрів України:

1) забезпечити до 1 грудня 2021 року розроблення та затвердження Стратегічного плану розвитку системи охорони здоров’я населення на період до 2030 року, визначивши строки, відповідальних за виконання та чіткі механізми для забезпечення рівного доступу громадян України до своєчасної, безпечної та якісної екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої), паліативної медичної допомоги та реабілітації у сфері охорони здоров’я, передбачивши, зокрема:

поетапне включення до тарифів на медичні послуги вартості лікарських засобів, медичних виробів та витратних матеріалів, які є необхідними для надання медичних послуг у рамках програми медичних гарантій у закладах охорони здоров’я будь-якої форми власності, які наразі закуповуються централізовано за рахунок коштів інших програм державного бюджету;

визначення механізмів контролю за додержанням розроблених відповідно до уніфікованої методики на основі доказової медицини національних клінічних протоколів та стандартів медичної допомоги (медичних стандартів), а також підготовку та запровадження актом Кабінету Міністрів України вертикально інтегрованої системи контролю за якістю надання медичної допомоги в закладах охорони здоров’я будь-якої форми власності, у тому числі за додержанням галузевих стандартів у сфері охорони здоров’я;

введення, починаючи з 1 січня 2022 року, індикаторів якості надання первинної медичної допомоги;

запровадження ключових показників ефективності для керівників закладів охорони здоров’я державної та комунальної форм власності;

започаткування ефективної системи моніторингу надання медичних послуг за програмою медичних гарантій;

створення умов для можливості застосування міжрегіональних клінічних маршрутів пацієнта при наданні екстреної медичної допомоги;

підготовку та внесення на розгляд Верховної Ради України необхідних законопроектів, забезпечення внесення в установленому порядку змін до інших нормативно-правових актів з метою приведення до 1 квітня 2022 року засад фінансування медичних послуг, які надаються всіма закладами охорони здоров’я державної та комунальної форм власності, клініками та/або лікувально-діагностичними підрозділами наукових установ медичного спрямування, клінічними базами закладів освіти у сфері охорони здоров’я/університетськими клініками/університетськими лікарнями, у відповідність з вимогами законодавства щодо державних фінансових гарантій надання необхідних пацієнтам послуг з медичного обслуговування (медичних послуг) та лікарських засобів належної якості за рахунок коштів державного бюджету за програмою медичних гарантій, забезпечивши при цьому можливість виконання зазначеними суб’єктами господарювання основних статутних завдань;

розрахунок та встановлення під час розроблення і затвердження порядку реалізації

програми медичних гарантій на відповідний календарний рік коригувальних (підвищених та понижених) коефіцієнтів до тарифів на медичні послуги, які надаються закладами охорони здоров’я, у тому числі клініками та/або лікувально-діагностичними підрозділами наукових установ медичного спрямування, клінічними базами закладів освіти у сфері охорони здоров’я відповідного профілю/університетськими клініками/університетськими лікарнями, та які характеризують складність пролікованих випадків та інтенсивність використання ресурсів для профілактики, діагностики, лікування та реабілітації у сфері охорони здоров’я;

опрацювання питання щодо доцільності об’єднання вторинної (спеціалізованої) і третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги в один вид - спеціалізована медична допомога;

удосконалення електронної системи охорони здоров’я, зокрема за результатами проведення аудиту її впровадження, шляхом розширення роботи цієї системи, створення нових модулів і компонентів з метою її поширення на сферу громадського здоров’я, застосування щодо реабілітації у сфері охорони здоров’я, донорства крові та її компонентів, контролю якості наданих послуг та уникнення подвійного фінансування з різних джерел наданих населенню послуг, переважно реабілітаційних, забезпечення захисту персональних даних в електронній системі охорони здоров’я;

підготовку і затвердження до 1 січня 2022 року в установленому порядку нормативно-правових актів з метою виключення із повноважень центральних та місцевих органів виконавчої влади невластивих їм функцій щодо централізованих закупівель лікарських засобів та медичних виробів задля досягнення професіоналізації здійснення таких публічних закупівель шляхом застосування нових закупівельних інструментів, зокрема договорів керованого доступу та договорів із середньостроковими зобов’язаннями, залучення централізованих закупівельних організацій, розвитку електронних систем обліку лікарських засобів та медичних виробів, розширення програм реімбурсації в межах програми медичних гарантій для лікування пацієнтів в амбулаторних умовах;

розвиток національної системи донорства крові та її компонентів;

забезпечення надання повноцінної реабілітаційної допомоги громадянам з першого дня звернення з травмою чи захворюванням шляхом збільшення мережі закладів, які надають реабілітаційну допомогу у сфері охорони здоров'я, уніфікації підходів до надання такої допомоги на основі доказових міжнародних практик, відповідних стандартів і протоколів, розширення реабілітаційних пакетів у програмі медичних гарантій шляхом об’єднання різних бюджетних програм реабілітації та вдосконалення підходів до забезпечення необхідними технічними та іншими засобами реабілітації на всіх етапах реабілітації;

опрацювання питання щодо посилення відповідальності за підроблення документів, у тому числі електронних, про вакцинацію (COVID-сертифікати та довідки про проведення щеплень), збут чи використання підроблених документів про вакцинацію, внесення недостовірних відомостей до медичних баз даних, розробити та внести на розгляд Верховної Ради України відповідний законопроект;

забезпечення високого рівня медичної освіти та розвитку кадрового потенціалу, зокрема, шляхом запровадження нової моделі інтернатури і лікарської резидентури з урахуванням вимог Директиви 2005/36/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу щодо визнання професійних кваліфікацій від 7 вересня 2005 року;

забезпечення підготовки закладами вищої освіти за державним замовленням фахівців за такими напрямами спеціалізацій, як "Бактеріологія", "Вірусологія", "Епідеміологія", "Клінічна лабораторна діагностика", "Лабораторна імунологія", "Мікробіологія і вірусологія";

напрацювання ефективних механізмів забезпечення виконання випускниками вищих медичних навчальних закладів, які навчалися за державним (регіональним) замовленням та уклали угоди про відпрацювання не менше трьох років у сільській місцевості або селищах міського типу, зобов’язань за такими угодами;

забезпечення розвитку фундаментальної та прикладної медичної науки;

створення передумов для стимулювання і розвитку добровільного медичного страхування, зокрема, шляхом надання податкових пільг для роботодавців та фізичних осіб у разі укладення ними відповідних договорів страхування;

ужиття всебічних заходів щодо формування практичних рекомендацій, розроблення відповідних правил поведінки працівників сфери охорони здоров'я для забезпечення права пацієнта на гідність під час отримання медичної допомоги та медичного обслуговування, упровадження таких рекомендацій та правил у практику діяльності закладів охорони здоров'я;

ужиття дієвих заходів щодо контролю за фінансово-бюджетною дисципліною у закладах охорони здоров'я з метою викоренення практики неофіційних платежів населення за медичні послуги, проведення постійного моніторингу ефективного витрачання бюджетних коштів у закладах охорони здоров'я;

забезпечення супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України "Про лікарські засоби" (реєстраційний № 5547) з метою забезпечення гармонізації законодавства України у сфері обігу лікарських засобів із законодавством Європейського Союзу, а саме: реформування системи державних органів у сфері обігу лікарських засобів, утворення державного органу європейського зразка - уповноваженого компетентного органу та налагодження належної комунікації новоутвореного органу з відповідними структурами Європейського Союзу, удосконалення підходів щодо ліцензування та інспектування видів діяльності, пов'язаних з обігом лікарських засобів, обов'язкове застосування відповідних належних практик (GxP) на всіх ключових етапах обігу ліків, приведення процедури державної реєстрації та відповідальності власників реєстраційних посвідчень на лікарські засоби у відповідність із нормами європейських директив, обов'язкове запровадження адаптованих до вимог Європейського Союзу підходів щодо здійснення фармаконагляду, промоції та рекламування ліків, а також удосконалення вимог щодо діяльності аптечних закладів як закладів охорони здоров'я; гармонізації національного законодавства з вимогами Директиви 2002/46/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу з гармонізації правових норм держав-членів стосовно біологічних добавок до їжі від 10 червня 2002 року, зокрема в частині унормування питань обігу та реалізації харчових і дієтичних добавок з метою захисту населення від несприятливих наслідків недобросовісного розповсюдження біологічно активних добавок шляхом установлення законодавчих обмежень на реалізацію дієтичних та харчових добавок закладами охорони здоров'я;

забезпечення супроводження у Верховній Раді України проекту Закону України "Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за підроблення медичної продукції та подібні злочини, що загрожують охороні здоров'я" (реєстраційний № 4491) з метою імплементації положень Конвенції Ради Європи про підроблення медичної продукції та подібні злочини, що загрожують охороні здоров'я, ратифікованої Законом України від 7 червня 2012 року № 4908-VI;

поетапного запровадження 2D-кодування/маркування з нанесенням двовимірного штрих-коду на упаковку лікарських засобів;

внесення до 15 грудня 2021 року на розгляд Верховної Ради України проекту Закону України "Про медичні вироби", розробленого відповідно до норм європейських директив;

забезпечення активізації роботи щодо підписання Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції (Угода ACAA) між Україною та Європейським Союзом з метою взаємного визнання результатів інспектування виробництва лікарських засобів на відповідність вимогам належної виробничої практики (Good Manufacturing Practice, GMP) та результатів контролю якості лікарських засобів;

ужиття заходів щодо мінімізації шкідливого впливу самолікування на здоров'я, зокрема, шляхом установлення до 1 січня 2024 року мораторію щодо наведення у теле-, радіопередачах, засобах масової інформації будь-яких відомостей рекламного характеру про лікарські засоби, медичні вироби, методи профілактики, діагностики, лікування і реабілітації; забезпечення реального контролю за дотриманням правил рецептурного відпуску лікарських засобів,

уникнення поліпрагмазії шляхом призначень рецептурних лікарських засобів виключно на підставі відповідних медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги;

ужиття заходів зі стимулювання розвитку вітчизняного виробництва імунобіологічних препаратів (вакцин, анатоксинів, імуноглобулінів, сироваток, бактеріофагів, інших лікарських засобів для специфічної профілактики інфекційних хвороб) для профілактики найбільш поширених в Україні та світі інфекційних хвороб;

забезпечення підготовки та проведення конкурсу на реалізацію проекту локалізації в Україні виробництва вакцин, зокрема мРНК-вакцин, та інших імунобіологічних препаратів у рамках міжнародного консорціуму, утвореного за участю міжнародних та вітчизняних виробників імунобіологічних препаратів та/або інших лікарських засобів;

2) невідкладно вжити дієвих заходів щодо належного функціонування державної централізованої системи збирання, обробки і аналізу спеціальної медичної та реабілітаційної статистичної інформації;

3) забезпечити організацію та проведення консультацій з міжнародними партнерами у дво- і багатосторонньому форматах для набуття та використання міжнародного досвіду в побудові і функціонуванні національної системи охорони здоров'я, у тому числі для залучення міжнародної технічної допомоги з метою отримання закладами охорони здоров'я найсучасніших медичних технологій і обладнання, а також для протидії поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2;

4) розглянути питання щодо внесення змін до нормативно-правових актів з метою фінансування в межах програми медичних гарантій медичних послуг з медико-психологічної реабілітації осіб, які зазнали впливу психотравматичних подій воєнного, соціального та природного характеру, а також медичних послуг з медичної допомоги при віддалених наслідках мінно-вибухових травм.

2. Міністерству охорони здоров'я України у місячний строк забезпечити внесення змін до нормативно-правових актів задля унеможливлення придбання без електронного рецепта лікаря в роздрібній мережі аптечних закладів антибактеріальних, противірусних та гормональних лікарських засобів, імуномодуляторів.

3. Міністерству охорони здоров'я України спільно з Міністерством оборони України в місячний строк розробити порядок реєстрації в електронній системі охорони здоров'я закладів охорони здоров'я, що перебувають у сфері управління Міністерства оборони України.

4. Міністерству охорони здоров'я України, обласним, Київській міській державним адміністраціям за участю органів місцевого самоврядування вживати дієвих заходів для досягнення необхідного рівня охоплення дитячого населення України профілактичними щепленнями проти інфекційних хвороб, включених до календаря профілактичних щеплень.

5. Міністерству охорони здоров'я України, Донецькій, Луганській та Херсонській обласним державним адміністраціям забезпечити запровадження програм місцевих стимулів для залучення медичних працівників до роботи у закладах охорони здоров'я відповідних регіонів, розвитку спроможної мережі госпітальних округів, удосконалення клінічних маршрутів пацієнтів з урахуванням можливостей надання відповідної медичної допомоги, забезпечення доступності для населення програми "Доступні ліки" тощо.

6. Міністерству закордонних справ України вживати дієвих заходів щодо активного долучення держави до міжнародних зусиль зі зміцнення системи протидії можливим пандеміям на національному, регіональному і глобальному рівнях.

Секретар Ради національної безпеки і оборони України **О.ДАНІЛОВ**